

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2003-2004

2 oktober 2003

VOORSTEL VAN DECREET

– van de heren Johan Malcorps, Patrick Lachaert, Jacky Maes en Jos Bex –

**houdende wijziging van het decreet van 28 juni 1985 betreffende de milieuvergunning,
wat het ingeperkt gebruik van genetisch gemodificeerde of pathogene organismen betreft**

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

I. Situering van het voorstel van decreet

Dit voorstel van decreet beoogt de invoering van een juridische basis in het milieuvergunningendecreet voor de omzetting van richtlijn 98/81/EG van de Raad van 26 oktober 1998 tot wijziging van richtlijn 90/219/EEG inzake het ingeperkte gebruik van genetisch gemodificeerde micro-organismen.

Op 14 juni 2002 hechtte de Vlaamse regering haar principiële goedkeuring aan een besluit tot wijziging van titel I en titel II van Vlarem dat zou voorzien in de omzetting van richtlijn 98/81/EG (VR/2002/14.06/DOC.0523).

Op 22 oktober 2002 verleende de Raad van State advies over dit ontwerpbesluit (advies 34.225/3). De Raad van State merkt op dat het milieuvergunningendecreet van 28 juni 1985 geen rechtsgrond biedt voor een regeling waarbij, naast de milieuvergunning, een supplementaire beslissing vereist wordt, vooraleer met het ingeperkte gebruik van genetisch gemodificeerde of pathogene organismen kan worden begonnen. De Raad van State stelt dat artikel 20 van het milieuvergunningendecreet wel een rechtsgrond biedt voor het opleggen van voorwaarden, maar niet voor een systeem dat, buiten de milieuvergunning om, voorziet in een specifieke beslissing waarbij vastgesteld wordt dat aan de voorwaarden is voldaan.

Om aan deze opmerking tegemoet te komen, wil dit voorstel van decreet de juridische basis vastleggen om het ingeperkte gebruik van genetisch gemodificeerde of pathogene organismen aan supplementaire vereisten inzake kennisgeving of toelating te onderwerpen, naast aan de vereiste milieuvergunning. Daartoe wordt een artikel 22bis ingevoegd.

De richtlijn 98/81/EG deelt het ingeperkte gebruik van genetisch gemodificeerde organismen in vier klassen in. Omdat de ingedeelde inrichtingen in het milieuvergunningendecreet en titel I van Vlarem ook in klassen worden opgedeeld, werd ervoor gekozen – om verwarring te vermijden – deze vier klassen te vervangen door een indeling in risiconiveaus. Op die manier bestaan er voor het Vlaamse Gewest vier risiconiveaus met een potentieel stijgende risicograad van één tot vier. Naargelang het risiconiveau vereist de richtlijn een kennisgeving of

een toelating voor een eerste of volgende ingeperkte gebruik.

Aangezien de behandelingstermijnen volgens richtlijn 98/81/EG veel korter zijn dan de termijnen die gelden voor het verkrijgen van een milieuvergunning, kan de procedure van toelatingen en kennisgevingen voor ingeperkt gebruik niet gelijkgeschakeld worden met de milieuvergunningprocedure. Het is dus noodzakelijk daarvoor een aparte regeling uit te werken. Toch moet ook een integrale beoordeling worden gemaakt van de hinderlijke inrichting bestemd voor het ingeperkte gebruik. Daarom wordt door dit decreet, naast het systeem van de milieuvergunning voor de inrichting bestemd voor het ingeperkte gebruik, een supplementaire regeling van toelatingen en kennisgevingen voor het ingeperkte gebruik ingevoerd. Daarmee worden, bij het verlenen van de milieuvergunning, zowel de aspecten "hinderlijke inrichting" als het "ingeperkte gebruik" aan een integrale beoordeling onderworpen.

In het ontwerpbesluit dat door de Vlaamse regering op 14 juni 2002 principieel werd goedgekeurd, worden inrichtingen bestemd voor het ingeperkte gebruik in rubriek 51 van bijlage I van titel I van Vlarem onderworpen aan een milieuvergunning als klasse 1-inrichting of aan een meldingsplicht als klasse 3-inrichting. Meer bepaald worden inrichtingen bestemd voor activiteiten met risiconiveau 2, 3 en 4 ingedeeld in klasse 1 en worden inrichtingen bestemd voor activiteiten met risiconiveau 1 ingedeeld in klasse 3.

Op dit ogenblik zijn er geen inrichtingen bestemd voor het ingeperkte gebruik ingedeeld in klasse 2. Toch wordt in dit decreet gesproken over inrichtingen van de eerste en de tweede klasse. Men zou immers later kunnen beslissen bepaalde risiconiveaus in te delen in klasse 2, bijvoorbeeld naar aanleiding van een wijziging van de richtlijn of naar aanleiding van nieuwe inzichten in de risico's.

Het voorstel van decreet heeft tot doel een juridische basis te verlenen voor de omzetting van de bepalingen van de richtlijn voor de activiteiten voor ingeperkt gebruik van klasse 1 (risiconiveaus 2, 3 en 4) waarvoor de richtlijn voorziet in kennisgevingen en toelatingen. Naast de milieuvergunning voor de inrichting zal voor de activiteiten voor ingeperkt gebruik van risiconiveau 2, 3 en 4 ook een kennisgeving of toelating nodig zijn. Voor de omzetting van de bepalingen van de richtlijn voor risiconiveau 1 is geen extra juridische basis vereist. De inrichtingen bestemd voor activiteiten met risiconiveau 1 zijn immers ingedeeld in de klasse 3, waar-

door zij onderworpen zijn aan een meldingsplicht. Bovendien wordt door de richtlijn voor activiteiten voor ingeperkt gebruik met risiconiveau 1 enkel een kennisgeving vereist. Voor activiteiten voor ingeperkt gebruik met risiconiveau 1 zal men dus van het eerste ingeperkte gebruik melding moeten maken. Een volgend ingeperkt gebruik van risiconiveau 1 kan zonder verdere melding begonnen worden.

Een definitieve regeling is intussen dringend geworden, gezien de veroordeling op 13 maart 2003 van België door het Europees Hof van Justitie wegens het uitblijven van de omzetting van richtlijn 98/81/EG binnen de opgelegde termijn.

II. Commentaar bij de artikelen

Artikel 1

Dit artikel behoeft geen commentaar.

Artikel 2

In het decreet betreffende de milieuvergunningen wordt een artikel 22bis ingevoegd.

Artikel 22bis, § 1

Artikel 22bis, § 1, bepaalt dat voor het ingeperkte gebruik van genetisch gemodificeerde of pathogene organismen ingedeeld in de eerste of de tweede klasse, naast een milieuvergunning voor de inrichting ook een toelating of kennisgeving vereist is, vooraleer het ingeperkte gebruik begonnen kan worden. Dit zal blijken uit rubriek 51 van de indelingslijst in bijlage I bij titel I van Vlarem.

De milieuvergunning schetst het algemene kader waarbinnen het in de toelating of kennisgeving omschreven ingeperkte gebruik moet plaatsvinden. De toelating legt de nadere voorwaarden vast waaronder het ingeperkte gebruik kan plaatsvinden.

Aan de Vlaamse regering wordt opgedragen de nadere regels uit te werken in verband met de toelatingen en kennisgevingen. Daarvoor moet ook in belangrijke mate de Europese richtlijn gevolgd worden die vrij strikte procedure- en termijnbepa-

lingen vastlegt. Aangezien het Europese beleid inzake genetisch gemodificeerde organismen de laatste jaren een dynamische ontwikkeling kent (zie onder meer de Europese strategie inzake biowetenschappen en biotechnologie), is de kans reëel dat wijzigingen aan richtlijn 98/81/EG niet zullen uitblijven. Om die reden is het wenselijk de procedure voor de kennisgevingen en toelatingen in een uitvoeringsbesluit (titel I van Vlarem) op te nemen.

De Vlaamse regering wijst verder ook de overheid aan die de kennisgevingen in ontvangst moet nemen en de toelatingen kan verlenen of weigeren. Wegens het complexe en dynamische karakter van de materie bioveiligheid, kan de kennis en de expertise het beste centraal worden gegroepeerd. De afdeling Milieuvergunningen van de administratie Milieu-, Natuur-, Land- en Waterbeheer is een geschikte overheid voor het behandelen van dergelijke dossiers.

Artikel 22bis, § 2

Paragraaf 2 bepaalt dat de toelating voor het ingeperkte gebruik alleen verleend kan worden indien de exploitant over een milieuvergunning beschikt (volgens rubriek 51 van de indelingslijst). In het geval dat een kennisgeving vereist is, kan deze slechts uitwerking hebben nadat de milieuvergunning verleend is.

Artikel 22bis, § 3

De exploitant heeft slechts het recht het ingeperkte gebruik, waarvoor hij een toelating heeft verkregen of een kennisgeving heeft gedaan, uit te oefenen indien hij over de in § 1 bedoelde milieuvergunning beschikt. In paragraaf 3 wordt deze koppeling verder uitgewerkt : indien de milieuvergunning niet meer geldig is door verval, het verstrijken van de termijn, intrekking, schorsing, opheffing of vernietiging, wordt de toelating vervallen of geschorst.

Indien de milieuvergunning voor de inrichtingen van rubriek 51 overeenkomstig artikel 28 van het milieuvergunningendecreet en artikel 26 van titel I van Vlarem vervalt, vervalt ook het recht op het ingeperkte gebruik.

Indien de termijn van de lopende milieuvergunning verstreken is en de exploitant nog niet over een nieuwe milieuvergunning beschikt, wordt het

recht op het ingeperkte gebruik geschorst tot een nieuwe vergunning wordt verkregen.

Overeenkomstig de administratieve jurisprudentie kan een administratieve overheid binnen strikte voorwaarden de vergunning die ze heeft verleend, intrekken. Bij de intrekking van de milieuvergunning voor rubriek 51, moet de exploitant het ingeperkte gebruik dus stopzetten. De exploitant kan het ingeperkte gebruik opnieuw voortzetten, indien hij over een geldige milieuvergunning voor rubriek 51 beschikt.

Overeenkomstig hoofdstuk VIII van het milieuvergunningendecreet kan een milieuvergunning geschorst of opgeheven worden. Zolang de milieuvergunning geschorst is, wordt ook het recht op ingeperkt gebruik geschorst. Zodra de opheffing ongedaan werd gemaakt of een nieuwe milieuvergunning voor rubriek 51 werd verkregen, kan het ingeperkte gebruik voortgezet worden.

Ten slotte kan een milieuvergunning ook vernietigd worden door de Raad van State. In dat geval moet het ingeperkte gebruik ook stopgezet worden en kan het ingeperkte gebruik pas hervat worden zodra de exploitant opnieuw over een geldige milieuvergunning voor rubriek 51 beschikt.

De toelatingen, kennisgevingen en voorwaarden die eraan worden gekoppeld, vervallen dus niet definitief bij het tijdelijk onbeschikbaar zijn van een geldige milieuvergunning. Zoals hierboven werd gesteld, biedt de milieuvergunning wel het algemene kader waarbinnen activiteiten inzake ingeperkt gebruik moeten plaatsvinden. Het verkrijgen van een nieuwe milieuvergunning voor rubriek 51 zal echter geen invloed hebben op de rechten op ingeperkt gebruik, zoals opgenomen in de toelatingen en kennisgevingen. In de milieuvergunning wordt immers slechts een globale en integrale beoordeling gemaakt van de hinderlijke inrichtingen. Een concrete en uitgebreide risicobeoordeling van het ingeperkte gebruik gebeurt echter in het kader van de specifieke toelatingen en kennisgevingen.

Het is dus beter om de rechten op ingeperkt gebruik, zoals verkregen op basis van de toelatingen en kennisgevingen, ongemoeid te laten en enkel het gebruik ervan te regelen afhankelijk van het al dan niet bestaan van een geldige milieuvergunning. De milieuvergunning voor rubriek 51 heeft immers geen directe invloed op de veel specifiekere activiteiten voor ingeperkt gebruik die in de toelatingen en kennisgevingen opgenomen zijn.

Wel moet opgemerkt worden dat de termijn zelf waarvoor een toelating tot ingeperkt gebruik wordt verleend, niet wordt geschorst. De reden daarvoor is de verwachte evolutie van de techniek die een herbeoordeling op relatief korte termijn vraagt.

Artikel 22bis, § 4

Aan de toelating kunnen voorwaarden verbonden worden. Paragraaf 4 bepaalt dat die voorwaarden als voorwaarden beschouwd worden, zoals onder meer bedoeld in artikel 17 van het milieuvergunningendecreet. Dat waarborgt onder meer de toepassing van de bestaande toezichtbepalingen en dwangmaatregelen. De bijzondere exploitatievoorwaarden worden vermeld in artikel 20, vierde lid, van het milieuvergunningendecreet.

Uiteraard zijn op de inrichtingen bestemd voor het ingeperkte gebruik ook de algemene en de sectorale milieuvoorwaarden van toepassing die de Vlaamse regering overeenkomstig artikel 20, eerste lid, van het milieuvergunningendecreet kan opleggen.

Johan MALCORPS
Patrick LACHAERT
Jacky MAES
Jos BEX

VOORSTEL VAN DECREET

Artikel 1

Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

Artikel 2

Aan hoofdstuk III van het decreet van 28 juni 1985 betreffende de milieuvergunning wordt een artikel 22bis toegevoegd, dat luidt als volgt :

" Artikel 22bis

§ 1. Voor het ingeperkte gebruik van genetisch gemodificeerde of pathogene organismen ingedeeld in de eerste of de tweede klasse is, naast de milieuvergunning vereist voor de inrichting bestemd voor het ingeperkte gebruik van genetisch gemodificeerde of pathogene organismen, een kennisgeving of toelating vereist.

De Vlaamse regering stelt nadere regels vast in verband met de kennisgeving of toelating. De Vlaamse regering wijst de overheid aan die de toelatingen verleent en de kennisgevingen ontvangt. De overheid die de toelating verleent, kan voorwaarden aan de toelating verbinden.

§ 2. De toelating kan slechts verleend worden zodra de milieuvergunning voor de inrichting bestemd voor het ingeperkte gebruik van genetisch gemodificeerde of pathogene organismen verleend is.

De kennisgeving voor het ingeperkte gebruik ingedeeld in de eerste of de tweede klasse heeft ten vroegste uitwerking nadat de milieuvergunning voor de inrichting bestemd voor het ingeperkte gebruik van genetisch gemodificeerde of pathogene organismen verleend is.

§ 3. Indien de in § 1 bedoelde milieuvergunning vervalt, vervalt het recht om het ingeperkt gebruik voort te zetten.

Indien de in § 1 bedoelde milieuvergunning afloopt, ingetrokken, geschorst, opgeheven of vernietigd is, wordt het recht om het ingeperkte gebruik voort te zetten geschorst zolang de milieuvergunning is geschorst of totdat de in § 1 bedoelde milieuvergunning verkregen is.

In ieder geval vervalt het recht het ingeperkte gebruik voort te zetten als de einddatum, vermeld in de toelating, verstreken is.

§ 4. De voorwaarden die door de toelatingverlenende overheid aan de toelating verbonden worden, worden beschouwd als voorwaarden, zoals bedoeld in artikel 17 van dit decreet. "

Johan MALCORPS

Patrick LACHAERT

Jacky MAES

Jos BEX